

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

HOÀNG ĐỨC TIẾN

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP CÔNG
NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH
PHỐ TUYÊN QUANG**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Thái Nguyên - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn: “*Giải pháp phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang*” là công trình nghiên cứu độc lập của tôi. Các kết quả và thông tin trong luận văn là do tôi thu thập từ các tài liệu và điều tra thực tế tại 30 doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang, với bộ câu hỏi soạn sẵn, 22 câu hỏi trong phiếu điều tra và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tuyên Quang, năm 2012

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Hoàng Đức Tiến

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, tác giả luận văn xin cảm ơn:

Trước hết tôi xin bày tỏ lòng biết ơn giáo viên hướng dẫn khoa học: Phó giáo sư - Tiến sĩ Trần Chí Thiện đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo cho tôi trong suốt thời gian thực hiện luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới Ban Giám hiệu nhà trường cùng các thầy giáo, cô giáo khoa sau đại học trường Đại học Kinh tế & Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ và tạo mọi điều kiện của các đồng chí lãnh đạo, chuyên viên Cục Thống kê; Sở Kế hoạch và Đầu tư; Sở Công Thương; Ủy ban nhân dân thành phố Tuyên Quang; Hiệp Hội doanh nghiệp nhỏ và vừa; Hội doanh nghiệp trẻ tỉnh Tuyên Quang đã góp ý và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin cảm ơn các đồng nghiệp, bạn bè đã động viên và tạo điều kiện để tôi hoàn thành tốt luận văn này.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, song luận văn không tránh khỏi những thiếu sót, những vấn đề chưa được đề cập một cách đầy đủ, tác giả kính mong nhận được những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy giáo, cô giáo và bạn bè đồng nghiệp.

Tuyên Quang, năm 2012

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Hoàng Đức Tiến

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	iii
MỤC LỤC	iv
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	viii
LỜI MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và Phạm vi nghiên cứu	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu	3
4. Những đóng góp mới của Luận văn.....	3
5. Kết cấu của luận văn	4
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA	5
1.1. Một số vấn đề cơ bản về doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	5
1.1.1. Khái niệm doanh nghiệp	5
1.1.2. Tính tất yếu khách quan của sự xuất hiện, tồn tại và phát triển của Doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV)	5
1.1.3. Khái niệm, đặc điểm doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam	7
1.1.4. Tiêu thức xác định Doanh nghiệp nhỏ và vừa	13
1.1.5. Vai trò của Doanh nghiệp nhỏ và vừa trong phát triển kinh tế - xã hội. 16	
1.2. Những nhân tố tác động đến sự phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	18
1.2.1. Nhóm nhân tố vi mô.....	19
1.2.2. Nhóm nhân tố vĩ mô.....	23
1.3. Một số vấn đề cơ bản về doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa của Việt Nam	28
1.3.1. Khái niệm phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	28
1.3.2. Đặc điểm phát triển Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa.....	28
1.3.3. Nội dung của hoạt động phát triển Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa....	30

1.4. Kinh nghiệm phát triển Doanh nghiệp nhỏ và vừa ở các nước và bài học kinh nghiệm đối với Việt Nam.	31
1.4.1. Phát triển Doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Trung Quốc	31
1.4.2. Phát triển Doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Nhật Bản	33
1.4.3. Phát triển Doanh nghiệp nhỏ và vừa của Thái Lan.....	37
1.4.4. Bài học kinh nghiệm cho phát triển Doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam.....	40
CHƯƠNG 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA.....	45
2.1. Các câu hỏi đặt ra mà đề tài cần giải quyết.....	45
2.2. Phương pháp nghiên cứu	45
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	45
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	46
2.2.3. Phương pháp tổng hợp thông tin	47
2.2.4. Phương pháp phân tích thông tin	47
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu về phát triển doanh nghiệp công nghiệp vừa và nhỏ... 48	
2.3.1. Chỉ tiêu về kinh tế	48
2.3.2. Chỉ tiêu về xã hội	50
2.3.3. Chỉ tiêu về môi trường.....	50
CHƯƠNG 3. THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN TP TUYÊN QUANG... 51	
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội thành phố Tuyên Quang.....	51
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	51
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	53
3.2. Quá trình hình thành và phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang.....	57
3.2.1. Quá trình hình thành và phát triển Doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang	57
3.2.2. Phân tích SWOT đối với các Doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang.....	59

3.3. Đánh giá chung về thực trạng hoạt động các doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trong thành phố Tuyên Quang.....	65
3.3.1. Thực trạng phát triển các doanh nghiệp công nghiệp vừa và nhỏ của thành phố Tuyên Quang.....	65
3.3.2. Kết quả đạt được	80
3.3.3. Nguyên nhân đạt được các kết quả trên	82
3.3.4. Những khó khăn tồn tại chủ yếu của các Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang	83
CHƯƠNG 4. GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA Ở THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG	90
4.1. Quan điểm định hướng phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa của thành phố Tuyên Quang	90
4.1.1. Quan điểm phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	90
4.1.2. Định hướng phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa.....	91
4.2. Các giải pháp chủ yếu phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa của thành phố Tuyên Quang	93
4.2.1. Hệ thống các giải pháp liên quan đến nhóm các nhân tố bên trong tác động đến sự phát triển của các doanh nghiệp	93
4.2.2. Hệ thống các giải pháp liên quan đến các nhân tố bên ngoài tác động đến sự phát triển của các doanh nghiệp	100
4.3. Kiến nghị.....	109
KẾT LUẬN	112
TÀI LIỆU THAM KHẢO	114

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CHỮ VIẾT TẮT	CHỮ VIẾT ĐẦY ĐỦ
DNVVN	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
DNCNVVN	Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa
GDP	Tổng thu nhập
ĐKKD	Đăng ký kinh doanh
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
CTCP	Công ty cổ phần

DANH MỤC BẢNG, BIỂU

Bảng 1.1. Phân loại Doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	9
Bảng 1.2 Tiêu chuẩn Doanh nghiệp nhỏ và vừa của Nhật Bản	34
Bảng 1.3. Tiêu chuẩn về Doanh nghiệp nhỏ và vừa theo giá trị tổng tài sản .	38
Bảng 3.1. Số lượng lao động phân theo ngành kinh tế trên địa bàn thành phố Tuyên Quang qua các năm 2009 - 2011	52
Bảng 3.2. GDP thành phố Tuyên Quang theo giá thực tế phân theo khu vực kinh tế giai đoạn 2008 - 2011.....	54
Bảng 3.3. Số Doanh nghiệp nhỏ và vừa đang hoạt động phân theo đơn vị của tỉnh Tuyên Quang 2008 - 2011	65
Bảng 3.4. Số Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa đang hoạt động phân theo ngành kinh tế trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang 2008 - 2011	66
Bảng 3.5. Số Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa đang hoạt động phân theo ngành kinh tế trên địa bàn TP Tuyên Quang 2008 - 2011	67
Bảng 3.6. Thực trạng quy mô vốn Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa ...	68
Bảng 3.7. Số lao động trong Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa của thành phố Tuyên Quang , giai đoạn 2009-2011.....	70
Bảng 3.8. Trình độ lao động quản lý trong các Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang	71
Bảng 3.9. Trình độ công nghệ của Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa ...	73
Bảng 3.10. Khó khăn khi áp dụng công nghệ vào sản xuất kinh doanh	74
Bảng 3.11. Kết quả hoạt động kinh doanh của các doanh nghiệp	77
Bảng 3.12. Một số chỉ tiêu phân tích tài chính của các doanh nghiệp.....	78
 Biểu đồ 3.1. Cơ cấu GDP thành phố Tuyên Quang theo giá thực tế phân theo khu vực kinh tế giai đoạn 2008 - 2011.....	 55

LỜI MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong lịch sử phát triển của các nước, các Doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV) luôn có vai trò quan trọng đối với sự phát triển kinh tế. Từ năm 1986, Đảng và Nhà nước ta đã tiến hành công cuộc đổi mới chuyển đổi nền kinh tế từ mô hình kế hoạch hóa tập trung, bao cấp sang nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa, đã tạo ra những cơ sở pháp lý trong việc xây dựng nền kinh tế thị trường với sự tham gia của thành phần kinh tế tư nhân đặc biệt là các Doanh nghiệp nhỏ và vừa. Điều đó đã được cụ thể hóa trong Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII "...phát triển các loại hình doanh nghiệp quy mô nhỏ và vừa là chính, với công nghệ thích hợp, vốn đầu tư ít, tạo nhiều việc làm, thời gian thu hồi vốn nhanh. Chú trọng đầu tư chiều sâu, đổi mới trang thiết bị nhằm khai thác có hiệu quả năng lực hiện có..." (Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII, 1996, tr23). Những năm gần đây, các Doanh nghiệp nhỏ và vừa được thành lập và gia tăng với tốc độ khá nhanh. Các doanh nghiệp này đang ngày càng khẳng định vị trí quan trọng của mình trong việc thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, làm năng động một nền kinh tế nhiều thành phần, góp phần vào công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Tuy nhiên, cùng với xu thế chung của tiến trình hội nhập, các Doanh nghiệp nhỏ và vừa của Việt Nam đang đứng trước rất nhiều những khó khăn, thách thức, Doanh nghiệp nhỏ và vừa cần tìm ra những hướng đi đúng đắn để có thể vững vàng trong cạnh tranh với các doanh nghiệp khác trên thế giới. Điều này đòi hỏi cần phải có cả sự hỗ trợ từ phía nhà nước với những chính sách ưu đãi và chiến lược thích hợp.

Tuyên Quang, là một tỉnh miền núi với những tiềm năng về tài nguyên thiên nhiên, du lịch, nguồn nhân lực. Đó thực sự là nhân tố quan trọng tạo nền tảng để Tuyên Quang phát huy thế và lực mới trong sự

ng nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Những năm gần đây, số lượng các Doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Tuyên Quang đang tăng lên nhanh chóng, đặc biệt là các Doanh nghiệp nhỏ và vừa hoạt động trong lĩnh vực công nghiệp. Các Doanh nghiệp nhỏ và vừa này là một trong những nhân tố đảm bảo sự ổn định và bền vững của nền kinh tế, tạo việc làm cho người lao động, khai thác và sử dụng có hiệu quả tiềm năng về vốn, tay nghề và những nguồn lực còn tiềm ẩn trong dân cư, phát triển các ngành nghề truyền thống bền vững, đảm bảo công bằng xã hội.

Tuy nhiên, các Doanh nghiệp nhỏ và vừa còn phát triển chưa đồng bộ, còn nhỏ lẻ, làm ăn manh mún, công nghệ còn lạc hậu. Các doanh nghiệp phát triển chưa đồng bộ cả về vùng lãnh thổ, ngành nghề kinh doanh, đóng góp vào ngân sách nhà nước còn chiếm tỷ trọng thấp, phát triển chưa đồng đều giữa các vùng, mới tập trung vào các khu vực đô thị, các khu, các cụm công nghiệp. Hầu hết các doanh nghiệp chưa có thương hiệu, sản xuất kinh doanh có hiệu quả thấp, thu nhập của người lao động và việc làm chưa ổn định, kiến thức quản lý kinh tế của các chủ doanh nghiệp, hộ kinh doanh cá thể, chưa gắn được sản xuất kinh doanh với thị trường, khả năng nắm bắt thông tin thị trường còn nhiều hạn chế, chưa đủ mạnh để cạnh tranh chiếm lĩnh thị trường.

Xuất phát từ tầm quan trọng của vấn đề này, tôi đã lựa chọn đề tài ***“Giải pháp phát triển Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang”***. Đề tài được thực hiện nhằm đánh giá thực trạng hoạt động của các Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trong thành phố Tuyên Quang. Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp nhằm giúp cho các doanh nghiệp này phát triển.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Đánh giá được thực trạng hoạt động của các Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Tuyên Quang, đánh giá hiệu quả và tiềm năng phát triển của các doanh nghiệp này trong những năm tới.